

Kto ma przed sobą
jeden dzień
musi przeżyć
całe
szczęście

Zeszyt inspiracji do spektaklu
„Tylko jeden dzień”
w reżyserii Bogdana Nauki

Zeszyt inspiracji został przygotowany dla nauczycieli i pedagogów. Ma on na celu pracę z dziećmi w wieku 6-12 lat wokół spektaklu pt. „Tylko jeden dzień” opartego na tekście Martina Baltscheita. Przedstawiony sposób pracy wykorzystuje metody pedagogiki teatru, a więc stwarza dzieciom przestrzeń do rozmowy o indywidualnym doświadczeniu przedstawienia. Zaproponowane ćwiczenia zostały skonstruowane w taki sposób, aby nie dawały uczestnikom gotowych odpowiedzi, ale odwoływały się do wrażliwości i wyobraźni dzieci. Niniejszy zeszyt ma na celu pomoc w podjęciu rozmowy na tzw. trudne tematy, dotyczące przemijania czy śmierci. My dorośli często boimy się podejmować z dziećmi rozmowy na tak trudne tematy. Obawiamy się tego, że nie będziemy wiedzieli jak o tym mówić, albo że nie będziemy znali odpowiedzi na nurtujące dzieci pytania. To naturalny lęk. Nie bójmy się pytań. Nie bójmy się wspólnie poszukiwać odpowiedzi. Pretekstem do rozmowy jest spektakl pt. „Tylko jeden dzień”, który w sposób subtelny, afirmujący życie podejmuje temat umierania. Czy w ciągu jednego dnia można przeżyć całe życie, z wszystkimi jego wznosami i upadkami? I odwrotnie – czy całe życie można spędzić tak, jakby każdy z kolejnych dni był tym jednym jedynym? Te pytania stawia przed nami spektakl. „Kto ma tylko jeden dzień, musi w dwadzieścia cztery godziny przeżyć całe szczęście” - tak twierdzi Jętko, niezwykła bohaterka, która pomoże nam w poszukiwaniu odpowiedzi na nurtujące pytania.

Zadanie dla nauczycieli

1. Rozbij bank słów

Zastanów się przez chwilę, jakich słów możesz używać, a jakich powinieneś unikać w rozmowie z dziećmi o umieraniu. To nie jest łatwy temat, każdy z nas trochę się go boi. Jeśli się podejmiesz tego trudnego tematu, uważaj, żeby twój własny strach nie utrudnił Ci realizacji zadania. Pomyśl, co może się stać, jeśli powiesz, że ukochany pies zasnął i już się nie obudzi, albo gdy powiesz, że ktoś wyjechał na zawsze. Takie słowa mogą powodować w dzieciach lęki - przed podróżą czy zasypianiem. Najważniejsze, abyśmy w rozmowie z dziećmi byli szczerzy i otwarci.

Zadania dla grupy

1. „Halo! Kim jesteście?”

Usiądź z dziećmi w kole. Wytłumacz, że dzisiejsze warsztaty będą dotyczyły spektaklu „Tylko jeden dzień”, który ostatnio oglądaliście w teatrze. Zapytaj, kto widział przedstawienie. Czy wszyscy pamiętają głównych bohaterów spektaklu? Wytłumacz, że jeśli ktoś go nie widział, może wyobrazić sobie JĘTKĘ, LISA, DZIKA.

Zacznijcie chodzić po sali w różnych kierunkach. Na twój sygnał - podanie nazwy postaci - będziemy zachowywać się i poruszać tak, jak wydaje nam się, że poruszałiby się bohaterowie. Możemy witać się ze sobą, tak jak naszym zdaniem zrobiłaby to postać ze spektaklu. Pozwól dzieciom „wejść w skórę” Lisa, Jętki i Dzika. Na kłaśnięcie w dłonie poproś dzieci aby zrobiły „STOP-KLATKĘ” i zatrzymały się w pozie danego bohatera. Możesz zwiększać tempo chodzenia albo dodawać kolejne zadania, np. teraz Lis poluje na kury, Jętka uczy się latać albo wykluwa się z jaja i wita z otaczającym światem.

Na koniec usiądźcie w kole i porozmawiajcie przez chwilę o tym, jak się czuliście podczas tego zadania. Czy coś was zaskoczyło? Co było dla was łatwe, a co sprawiło wam więcej trudności.

2. „Jaka śliczna i taka drobniotka...” - kto to taki ta Jętka?

Poproś, aby dzieci dobrały się w czteroosobowe grupy. Wytłumacz, że naszym zadaniem będzie stworzenie portretu Jętki. Nasz portret będzie dość nietypowy. Ponieważ scenografia w spektaklu zrobiona była z papieru, nasze portrety będą zrobione z gazet. Rozdaj dzieciom gazety, nożyczki, kleje i taśmy papierowe. Dodatkowo możesz dać kolorowe sznurki czy kredki pastele. Postaraj się niczego nie sugerować i pozwól dzieciom, aby przy pomocy gazet same stworzyły Jętkę ze swojej wyobraźni. Gazety można zgniatać, formować, nadawać kształt. Usiądźcie w kole. Niech każda z grup dzieci opowie o swojej bohaterce. A jaka była Jętka ze spektaklu? Porozmawiaj z dziećmi na temat życia Jętki - spróbujcie przypomnieć sobie jak najwięcej szczegółów, których można było dowiedzieć się ze spektaklu. Opowiedz dzieciom, że jętka naprawdę istnieje, że to rodzaj owada niewielkich rozmiarów, żyjącego najczęściej w okolicy wody. W Polsce jest prawie 120 różnych gatunków jętki, a na całym świecie prawie dwa tysiące. Okres życia larwy tego owada może trwać kilka lat, dorosła postać natomiast żyje bardzo krótko. Niektóre, tak jak Jętka ze spektaklu, nazywane są jednodniówkami. Czy wiecie dlaczego?

3. Trudne pytania¹

Porozmawiaj z dziećmi na temat tego, co stało się z Jętką? Przygotuj dzieciom karty z pytaniami lub zadaj pytanie ustnie. Postaraj się nie sugerować odpowiedzi. Ważne, żeby pozwolić wybrzmieć pytaniom, stworzyć przestrzeń do rozmowy i wspólnie zastanowić się nad odpowiedziami.

Co się stało z JĘTKĄ?

Co to waszym zdaniem znaczy, że ktoś umiera?

Co się dzieje, kiedy ktoś umiera?

Czy wszyscy kiedyś umrą, tak jak JĘTKA?

Dlaczego umieramy?

Co mogłoby się stać, gdybyśmy żyli wiecznie?

Czy Jętką była szczęśliwa, mimo iż jej życie trwało tylko jeden dzień?

Co to właściwie znaczy, że ktoś jest szczęśliwy?

4. „Gdyby mi nie powiedzieli, kim naprawdę jestem, zapomniałabym o wszystkim i po prostu miała tylko jeden piękny dzień, najwspanialszy dzień w życiu - wymarzony dzień”

Poproś dzieci, aby dobrały się w pary lub trzyosobowe grupy. Niech każdy wyobrazi sobie, jak wyglądałby jego wymarzony dzień. W taki dzień można zrobić wszystko na co tylko ma się ochotę. Poproś, aby dzieci w swoich parach czy trójkach wspólnie wybrały kilka propozycji, które pokażą w formie krótkich scenek. Pozostali uczestnicy próbują odgadnąć, o jakie czynności czy zajęcia może chodzić. Na koniec usiądź z dziećmi w kole i porozmawiaj chwilę o tym co się wydarzyło. Nasza bohaterka miała tylko jeden dzień na odnalezienie swojego szczęścia. My mamy na to całe nasze życie. Co decyduje o tym, że jesteśmy szczęśliwi?

¹Zadanie zainspirowane książką dla dzieci z serii Dzieci Filozofują: Życie, co to takiego? Oskara Brenifiera, Wydawnictwo Zakamarki

5. Placek z wiśniami - czyli przepis na szczęście

Jętka wraz z Dzikim upiekli dla Lisa placek z wiśniami. Lis poczuł się prawdziwie szczęśliwy, bo dostał nie tylko placek, ale coś znacznie ważniejszego – przekonał się, że ma przyjaciół, którzy go wspierali i dla których był ważny. Przeczytaj dzieciom przepis na placek z wiśniami. Poproś, aby podzieliły się na kilkuosobowe zespoły. Rozdaj przepisy i poproś, aby dzieci w grupach ułożyły swój własny przepis na szczęście. Spożywcze składniki niech zastąpią ulubionymi zajęciami czy momentami, które wywołują uśmiech, np. 1 łyżka ulubionych lodów, 1 godzina spaceru z rodzicami, 1 spacer z psem, 2 godziny jazdy na rowerze. Zamiast kartek możesz przygotować każdej grupie słoik i kolorowe karteczki. Na słoiku naklej taśmę papierową. Niech na niej napiszą swoje imiona i PRZEPIS NA SZCZĘŚCIE. Niech dzieci wrzucają do środka karteczki z napisami lub rysunkami produktów, które ich zdaniem powinny znaleźć się w przepisie. Usiądźcie razem w kole i wspólnie odczytajcie przepisy.

Przepis na placek z wiśniami

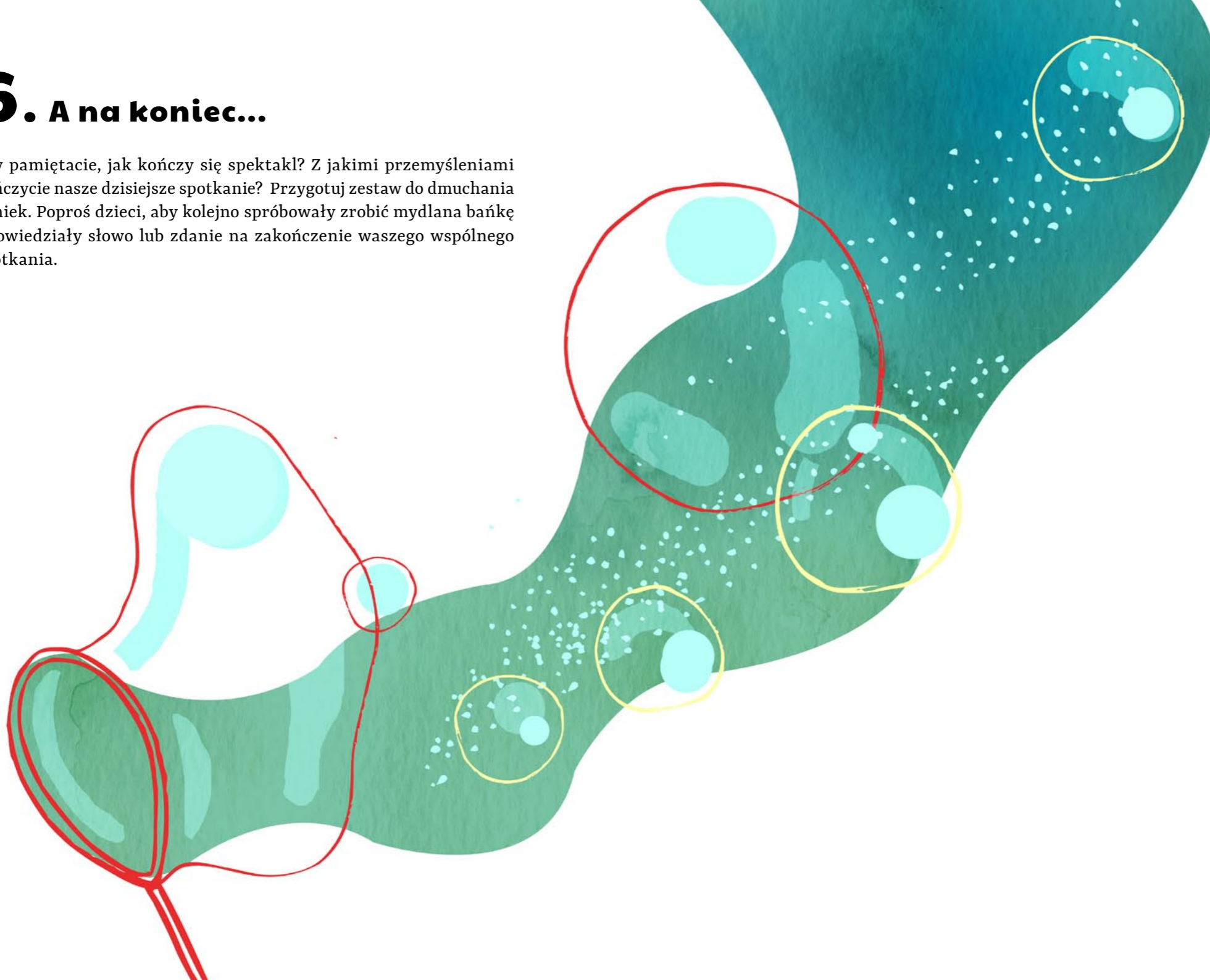
Składniki:

- 1 kg wiśni bez pestek
- 1 szklanka mąki pszennej
- 1 szklanka mąki ziemniaczanej
- 1 szklanka cukru
- 4 jaja całe
- 1 łyżka proszku do pieczenia
- 1 kostka margaryny lub masła

Masło rozpuszczamy w garnuszku. Odstawiamy do przestudzenia. Do miski wbijamy jaja, wsypujemy cukier i miksujemy. Dodajemy mąkę pszenną i ziemniaczaną, a także proszek do pieczenia. Wszystko razem miksujemy z rozpuszczonym w garnuszku masłem. Całość wylewamy na blachę (wysmarowaną tłuszczem lub wyłożoną papierem do pieczenia). Następnie sypiemy wiśnie i pieczemy w 180 stopniach przez godzinę. Przed podaniem posypujemy cukrem pudrem. Smacznego.

6. A na koniec...

Czy pamiętacie, jak kończy się spektakl? Z jakimi przemyśleniami kończycie nasze dzisiejsze spotkanie? Przygotuj zestaw do dmuchania baniek. Poproś dzieci, aby kolejno spróbowały zrobić mydlaną bańkę i powiedziały słowo lub zdanie na zakończenie waszego wspólnego spotkania.

Bibliografia:

Erlbruch Wolf, Gęś, śmierć i tulipan, Wydawnictwo Hokus-Pokus, Warszawa 2007.

Kuijer Guus, Książka wszystkich rzeczy, Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2012.

Heivoll Gaute, Niebo za domem, Wydawnictwo FISO, Gdańsk 2009.

Kommedal Hilde Ringen, Czy tata płacze?, Wydawnictwo FISO, Gdańsk 2008.

Kosmowska Barbara, Dziewczynka z parku, Wydawnictwo W.A.B, Warszawa 2012

Kosmowska Barbara, Niezłe ziółko, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2016.

Åsa Lind, Chusta babci, Wydawnictwo Zakamarki, Poznań 2013.

Lindgren Astrid, Bracia Lwie Serce, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 2011.

Nanetti Angela, Mój dziadek był drzewem czereśniowym, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 2011.

Nilsson Ulf, Czy umiesz gwizdać, Joanno?, Wydawnictwo Zakamarki, Poznań 2008.

Nilsson Ulf, Żegnaj, panie Muffinie!, Wydawnictwo EneDueRabe, Gdańsk 2009.

Nyhus Svein, Tato!, Wydawnictwo EneDueRabe, Gdańsk 2008.

Autorka:

Aleksandra Rajska – psycholog, pedagog teatru, arteterapeutka Polskiego Instytutu Ericksonowskiego, wykładowca Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, pracuje w dziale edukacji w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski. Współautorka i instruktorka projektów realizowanych w ramach programu „Lato w teatrze“ w Bralinie, Białym Zdroju, Kaliszu i Zambskach Kościelnych. Jako pedagog teatru współpracowała m.in. z Teatrem im. Bogusławskiego w Kaliszu.

Publikacja stanowi element projektu „EduAkcja – Teatr wzmacnia!” organizowanego przez Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”. Celem projektu było zachęcenie nauczycieli i pedagogów do prowadzenia działań twórczych towarzyszących wizycie w teatrze. Zadanie zakładało organizację warsztatów, konsultacji i forum pn. „Teatr i Edukacja” oraz realizację zeszytów metodycznych i filmów edukacyjnych.

Projekt został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Opracowanie i koncepcja merytoryczna publikacji: Aleksandra Rajska

Koordynator projektu: Anna Jadwiga Nowak

Opracowanie graficzne: Katarzyna Skoczylas

ISBN: 978-83-922333-5-0

PUBLIKACJA NA LICENCJI CREATIVE COMMONS:

UZNAWIE AUTORSTWA – NA TYCH SAMYCH WARUNKACH 3.0 POLSKA (BY - SA), (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>)

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

